

Magyar Vendéglátók Ipartestülete

Alapítva 1901.

iroda: 1039 Budapest, Piroska u. 2.

Tel.: +36 20 500 6577

www.mvi.hu

info@mvi.hu

Aktuális problémák a vendéglátásban

A Magyar Vendéglátók Ipartestülete, mely a kis- és közepes vendéglátó vállalkozások érdekeit képviseli, a magyar vendéglátás helyzetének javítása szempontjából az alábbi lényeges problémákat és módosítási javaslatokat fogalmazta meg.

A vendéglátás helyzetértékelése szempontjából fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy turizmushoz szorosan kapcsolódó ágazatként a vendéglátás a közvetlen és közvetett hatást figyelembe véve jelentős mértékben járul hozzá az ország GDP-jéhez, továbbá a foglalkoztatást tekintve mintegy 135 ezer embernek ad munkát, ezért a nemzetgazdaság ágazatai közül kitüntetett figyelmet érdemel. Az elmúlt két évben a vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumene ismét növekszik (2015-ben +10,8%), azonban a változatlan áras forgalmat illetően a jelentős növekedés ellenére sem sikerült újra elérni a 2001-es szintet. Habár a forgalom alakulását tekintve egy felívelő trend kezdődött, a vendéglátó vállalkozások jövedelmezőségének javulását és a mindennapi működését számos tényező nehezíti, illetve befolyásolja, ezért az alábbi területeken előrelépésekre lenne szükség.

1) Jogszabályi módosítást igénylő problémák és javaslatok

- A vendéglátást érintő áfa-szabályozás egyszerűsítése, optimalizálása

Az Országgyűlés döntésének értelmében a vendéglátásra vonatkozó Áfa-kulcs két lépcsőben fog csökkenni, 2017-től 18%-ra, majd 2018-tól 5%-ra. Az elfogadott módosítás szerint ez konkrétan az étkezőhelyi vendéglátásban (éttermi, mozgó vendéglátásban) az étel- és a helyben készített, nem alkoholtartalmú italforgalom tekintetében jelent majd változást. Ezzel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy a vendéglátást érintő Áfa-kulcs csökkentése önmagában is rendkívül pozitív előrelépést jelent a vendéglátó vállalkozások számára. Ugyanakkor meggyőződésünk szerint nem indokolt különbséget tenni a helyben és a nem helyben készített, alkoholmentes italok között, mert a megfogalmazás nem kellően egyértelmű. Az éttermek esetében a kávé vagy a limonádé minden bizonnyal helyben készített italnak fog minősülni, de például egy citrommal vagy a nélkül felszolgált üdítő esetében már más a helyzet. Következésképpen a későbbi problémák elkerülése és az egyszerűsítés érdekében javasoljuk megvizsgálni annak lehetőségét, hogy a szabályozás ne csak a helyben készített, alkoholmentes italokra vonatkozzon, hanem általánosan valamennyi alkoholmentes italra. Amennyiben erre nincs mód, akkor az egyértelmű helyzet érdekében fontosnak tartjuk, hogy az adóhatóság részéről legyen egy hivatalos kiadvány a szabályozás gyakorlati vonatkozásairól, hasonlóan a bontott, alkoholos italok tárolásával kapcsolatos jogszabályi értelmezéshez.

A kedvezményes Áfa-kulcs alkalmazása a vendéglátáshoz sorolt tevékenységi körök közül csak az étkezőhelyi vendéglátásban (éttermi, mozgó vendéglátásban) érvényesülne, miközben erre a rendezvényi vendéglátásban és a közétkeztetésben is

szükség lenne. Úgy gondoljuk, hogy a kialakuló adókulcsok közötti különbség (27% és 5+4%) helyett közép- és hosszú távon egy jó megoldás lenne, ha valamennyi tevékenységi körnél egységesen kezelnék az étel- és az alkoholmentes italforgalomra vonatkozó Áfa-kulcs mértékét, hogy valamennyi vendéglátóhely esetében érvényesülhessen a kedvezményes Áfa-kulcs pozitív hatása. Mindemellett szeretnénk felhívni a figyelmet arra is, hogy az éttermekben, vendéglőkben felszámított felszolgálati díj után a jövőben is 27%-os áfát kell majd fizetni, miközben az étel- és az alkoholmentes italforgalomnál kedvezményes Áfa-kulcs fog megvalósulni.

- A reprezentációt súlyosan terhelő adók mérséklése

A reprezentáció kapcsán fontos kiemelni, hogy az üzletkötés velejárója és a vendéglátó egységek forgalomnövelését szolgálja. Ugyanakkor a reprezentáció után fizetendő személyi jövedelemadó és egészségügyi hozzájárulás együttesen 49,98% közterhet jelent a juttató számára (nettó 100 Ft reprezentatív jellegű kiadásra további 90 Ft adót és járulékot kell fizetni), amely jelentősen korlátozza a vállalkozások mozgásterét. Annak érdekében, hogy a kis- és középvállalkozások reprezentációs hajlandósága növekedhessen, ahhoz az üzleti ajándékkal szemben a reprezentáció költségeinek jelentős csökkentésére lenne szükség. Ebben érdemi változást jelentene, ha a reprezentáció költségeit éves nettó 30 millió forintos keretösszegig nem terhelné 27%-os egészségügyi hozzájárulás. A kormányzati elképzelések szerint 2017-től a vállalkozások árbevételének 2%-áig nem terhelné adó a reprezentációs költséket, amely szintén komoly előrelépést jelentene az elmúlt évekhez képest.

- Az online pénztárgépekre vonatkozó egyes előírások módosítása

A pénztárgépek műszaki követelményeiről, a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek forgalmazásáról, használatáról és szervizeléséről, valamint a pénztárgéppel rögzített adatok adóhatóság felé történő szolgáltatásáról szóló 48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet 52. § (1) szerint a pénztárgép üzemeltetője köteles a pénztárgép használatában bekövetkező változást az adóhatóságnál bejelenteni az érintett adat megváltoztatásának időpontját megelőző 5. napig. A vendéglátás egy nehezen tervezhető tevékenység (pl. különtermek használata, beeső turistacsoportok), ezért nem életszerű az 5 nappal előre történő bejelentés. Emellett a jogszabályi előírások nem teszik lehetővé, hogy a fizetéskor az éttermi szoftverek használatával egyidejűleg kezelni lehessen a blokknyomtatást a pénztárgépeken.

A mindennapi működés hatékonysága szempontjából javasoljuk a pénztárgép üzemeltetési helyét, illetve üzemeltetési módját érintő változás előre történő bejelentési kötelezettségét 5 nap helyett 24 órára lecsökkenteni vagy teljesen megszüntetni, továbbá az online pénztárgépek és a saját belső készlet-nyilvántartási szoftver közötti kommunikáció kiépítésének engedélyezését.

- A vendéglátóipari szakképzés megújítása (a mestervizsga követelményekkel együtt)

Az MKIK által koordinált, a vendéglátóipari szakképzésekkel összefüggő dokumentumok (modulok, kerettantervek, szakmai és vizsgakövetelmények) véleményezése során számos javaslat született az egyes szakképesítések megújításával kapcsolatban. Sajnos nem sikerült jól működő partnerséget kialakítani a vendéglátó szakmai szervezetek és az MKIK között, ezért a megfogalmazott észrevételek és javaslatok érdemi megvitatására nem került sor. Ugyanakkor a jövő szakemberképzése szempontjából döntő fontossággal bír, hogy tartósan létrejöjjön egy konstruktív együttműködés a kormányzattal és az MKIK-val a képzéseket érintő szakmai, valamint pedagógiai kérdések rendezésére. Kiemelten a mestervizsgára vonatkozó szabályozással kapcsolatban fontosnak tarjuk, hogy a szakács szakmán belül legyen elkülönítve az éttermi és a közétkeztetési szakács mester, ugyanis a két terület egymástól lényegesen eltérő specializálódást jelent.

- A sátorállítással kapcsolatos szabályozás felülvizsgálata
Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 2014-ben történt módosításának eredményeképpen a tömegtartózkodásra szolgáló (300 fő feletti) építmények (sátrak, színpadok stb.) esetében is építési engedélyt kell kérni, amely jelentősen (30-60 nappal) meghosszabbítja az engedélyezési folyamatot és a rendezvények szervezését. Korábban a hivatkozott jogszabálynak az építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységeket felsoroló 1. melléklete 14. pontja szerint a 300 fő feletti eseményeknél elegendő volt megfeleléségi igazolással rendelkezni. Erre figyelemmel javasoljuk felülvizsgálni annak lehetőségét, hogy a jövőben ismét építési engedély nélkül lehessen nagyobb rendezvényeket lebonyolítani.
- A munkaerő-kölcsönzéshez kapcsolódó bejelentési kötelezettség módosítása
2012. január 1-jétől az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 17.§ (17) bekezdése alapján a munkaerő-kölcsönzés keretében történő foglalkoztatás esetén a kölcsönbeadó mellett a kölcsönvevőnek is be kell jelenteni a munkavállalókat. A kiemelt időszakokban sorra kerülő rendezvények alkalmával nem életszerű, hogy a kölcsönbeadó időben átküldje az összes szükséges adatot, majd a kölcsönvevő még egyszer bejelentse a dolgozókat. Javasoljuk, hogy elegendő legyen csak a kölcsönbeadónak bejelentenie a munkavállalókat.
- Az alkalmi rendezvényekre vonatkozó engedélyezési eljárás átalakítása
Az alkalmi rendezvényen történő vendéglátóipari termék árusításához a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendeletben és az élelmiszerek forgalomba hozatalának, valamint előállításának engedélyezéséről, illetve bejelentéséről szóló 57/2010. (V.7.) FVM rendeletben foglalt szabályok szerint kell eljárni. Ennek megfelelően a vendéglátó vállalkozások a rendezvényt legalább 5 munkanappal a rendezvény kezdete előtt kötelesek bejelenteni a rendezvény helye szerinti járási állategészségügyi hivatalnak, azonban a kisebb rendezvények esetén az engedély időben történő beszerzése nehézségekbe ütközik. Erre tekintettel javasoljuk, hogy csak 1000 fő feletti kiszolgált vendégszám esetén legyen szükséges engedélyt kérni és a bejelentési kötelezettséget 3 munkanappal előtte, elektronikusan is meg lehessen tenni.
- A sztázsolás jogi szabályozásának megteremtése
A sztázsolás ellenszolgáltatás nélküli munkát jelent a vendéglátásban, amikor jellemzően szakácsok, konyhafőnökök meglátogatnak egy másik vendéglátóhelyet abból a célból, hogy ott új alapanyagokat, ételkészítési technológiákat, technikákat ismerhessenek meg. Ez a fajta tapasztalatszerzés elsősorban az exkluzív és a Michelin-csillagos éttermekben jellemző, amellyel már Magyarországon is egyre több helyen találkozhatunk. Tekintettel arra, hogy a sztázsolás általában több napot vesz igénybe vagy akár egy hét is lehet, ezért a bejelentés és fizetés nélküli munkavégzéssel járó jogszabálysértés elkerülése érdekében a vendéglátóhelyek az alkalmi munkavállalás keretében tudják kezelni ezt a tevékenységet. Ugyanakkor ez a megoldás nem igazodik a valós helyzethez, így szükséges lenne a sztázsolás jogi szabályozásának megteremtése. Ennek keretében meg lehetne határozni az egyszerűsített foglalkoztatás típusaihoz hasonlóan a tevékenység végzésének feltételeit, a bejelentésre vonatkozó szabályokat, amelyek egyértelmű jogi helyzetet teremtenének a sztázsolásban érintettek számára.

- A veszélyes anyaggal és keverékkel végzett tevékenység bejelentési kötelezettségének eltörlése a vendéglátásban

A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény, valamint a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000. (XII. 27.) EüM rendelet a veszélyes anyagokat gyártók, forgalmazók és felhasználók számára (ideértve a vendéglátó vállalkozásokat is) bejelentési kötelezettséget ír elő. A bejelentést a népegészségügyi feladatkörében eljáró területileg illetékes hivatalnál kell megtenni, amely 7800 Ft szolgáltatási díj megfizetésével jár. A vendéglátásban a veszélyes anyagok (tisztító- és fertőtlenítőszer) tárolására vonatkozó szabályokon kívül nem tartjuk szükségesnek a bejelentési kötelezettség fenntartását.

2) Jogszabályi módosítást nem igénylő problémák és javaslatok

- A vendéglátóhelyeket érintő munkaerőhiány kezelése

Az elmúlt években a nemzetgazdaság különböző szektorait negatívan érintő külföldi munkavállalás a vendéglátást sem került el. Habár a foglalkoztatottak számának változását tekintve az I (szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás) nemzetgazdasági ágban 9%-kal dolgoztak többen, mint 2014-ben, a vendéglátás területén továbbra is komoly problémát jelent évről évre a szakképzett munkaerő hiánya. Emellett az átlagkeresetet illetően sem történt lényegi változás, ugyanis a nemzetgazdasági ágazatok között ezen a területen az egyik legalacsonyabbak a fizetések, a nemzetgazdasági átlag kb. 60%-a (2015-ben bruttó 138 ezer Ft/fő/hó). A helyzet megoldása érdekében szükség lenne egy program kidolgozására, amely kifejezetten a vendéglátásban történő foglalkoztatást segítené adó- és járulékkedvezmények útján, valamint támogatná a munkaerő mobilitását, a lakhatási feltételek biztosítását.

- A borraivaló kezelése a vendéglátóhelyeken

A borraivaló a felszolgálati díjjal ellentétben nem képezi a vállalkozás bevételeit, azonban nem életszerű a borraivaló és a tényleges forgalom elkülönítése, ezért egy esetleges adóhatósági ellenőrzés során a vendéglátó vállalkozások büntetésre számíthatnak, ha a pénztárgéprovancskor eltérés tapasztalható. Erre figyelemmel szükséges lenne egy hivatalos NAV állásfoglalás a borraivaló kezeléséről, annak a pénztárgépben megengedhető mértékéről. Ehhez kapcsolódó javaslatunk, hogy a pénztárgéprovancskor 10%-os mértékig tegyék lehetővé a pénztár egyenlegének túllépését a pénztárgép által nyilvántartott forgalomhoz képest.

- A vendéglátóipari fejlesztések, beruházások támogatása

A pályázatok jelentős részénél a vendéglátóipari tevékenység nem támogatható, annak ellenére, hogy ennek az ágazatnak az eszköz- és munkaerő-igényességből fakadóan nagy beruházásigénye van. Az elmúlt években a Közép-magyarországi régióra vonatkozó kedvezőtlen támogatási rendszer helyett pozitív változást jelent a főváros kiválása a régióból. Ugyanakkor fontos lenne, ha még a 2014-2020-as uniós költségvetési ciklusban bővülne a vendéglátó vállalkozások számára elérhető pályázati lehetőségek köre regionális és országos szinten egyaránt.

- A jogszabályi előírásokhoz kapcsolódóan gyakorlati útmutatók kidolgozása

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) által kiadott „Útmutató a vendéglátás és étkeztetés jó higiéniai gyakorlatához” hasonló gyakorlati útmutatókat hozzanak létre az egyes hatóságok (pl. NAV, ÁNTSZ, munkaügyi és munkavédelmi felügyelőség), amelyek egyszerűen, érthetően és átlátható módon segítenek eligazodni a vendéglátás üzemeltetésének jogszabályi követelményeiben és a kapcsolódó adminisztrációs teendőkben.

- A vendéglátóhelyekre vonatkozó szerzői jogdíjszabás rendszerszintű átalakítása
A Magyar Vendéglátók Ipartestülete az elmúlt egy évben érdemi egyeztetéseket folytatott az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesülettel a vendéglátóhelyekre vonatkozó szerzői jogdíjfizetés egyszerűsítéséről. Ennek eredményeképpen a 2016-os V jelölésű jogdíjközleményben többek között sikerült megvalósítani a gépzenei és az élőzenei jogdíjak együttes kezelését és az egyedi gasztronómiai rendezvények kedvezőbb jogdíjfizetését. Ugyanakkor további egyeztetések szükségesek a közös jogkezelő szervezettel a rendszerszintű átalakítást igénylő, forgalomalapú díjszabás bevezetése érdekében. Az Artisjus közép- és hosszú távon elképzelhetőnek tartja, hogy önkéntes adatszolgáltatás útján kipróbáljanak egy kísérleti tarifarendszert, amennyiben a szakmai szervezetek konkrétabb javaslatokat fogalmaznak meg a témában.
- A vendéglátásról rendszeresen közölt KSH adatok körének bővítése
A vendéglátóhelyre vonatkozóan közölt KSH adatok köre (forgalom alakulása, forgalom megoszlása, vendéglátóhelyek száma), a szálláshely-szolgáltatáshoz képest jóval szűkebb, ezért nem könnyű a vendéglátás teljesítményéről alapos elemzést készíteni. Amennyiben van rá lehetőség, akkor többek között rendszeresen közzé lehetne tenni a vendéglátóhelyek ágazatonkénti megoszlását, a nyereséges vendéglátó vállalkozások számát és arányát, amelyek ismeretében megalapozottabb következtetéseket lehetne levonni a vendéglátás helyzetéről. Emellett a KSH bizonyos adatokat csak nemzetgazdasági ág szintjén, a szálláshely-szolgáltatással együtt közöl (pl. foglalkoztatottak száma), továbbá a meglévő ágazati adatokat is sok esetben nem lehet dinamikusán kezelni.
- A SZÉP-kártya forgalmi adatainak rendszeres közzététele
A SZÉP-kártyát kibocsájtó három pénzüintézet (OTP, K&H, MKB) vállalta, hogy az NGM felé meghatározott időközönként adatokat biztosít az egyes zsebekhez kötődő feltöltésekről és felhasználásokról. Erre tekintettel a KSH oldaláról nem történik adatgyűjtés ebben a témakörben, holott ezt a hivatal kezelte volna, ahogyan azt teszi az Erzsébet-utalvány esetében is. Sajnos a SZÉP-kártya forgalmi statisztikájáról nincs folyamatosan frissülő és publikus adatforrás, ezért naprakész információ erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre. Erre figyelemmel javasoljuk, hogy a jövőben rendszeresen tegyék közzé a SZÉP-kártya forgalmával kapcsolatos statisztikai adatokat.
- A vendéglátóhelyekre vonatkozó minősítési védjegyrendszer létrehozása
A szálláshely-szolgáltatás területén működő minősítési védjegyrendszerhez hasonlóan a vendéglátóhelyek tekintetében is elképzelhető lenne egy korszerű, a vendégek és a vállalkozások számára egyaránt minőséget biztosító, a vendéget orientáló rendszer létrehozására. A minősítési védjegyrendszer kialakítása során a szálláshely-szolgáltatással ellentétben figyelemmel kell lenni a vendéglátás tevékenységformáival összefüggő profilok sokszínűségére, hiszen az egyszerű büféktől, az italboltokon át, a zenés, táncos szórakozóhelyeken keresztül az exkluzív éttermekig számos vendéglátó egység működik. Nemzetközi gyakorlatokat alapul véve csak bizonyos vendéglátóhelyi profilok pl. éttermek, kávézók, kávéházak, cukrászdák esetében lenne indokolt megvizsgálni egy védjegy bevezetését.
- A vendéglátás állami irányításának megerősítése
A vendéglátás nemzetgazdasági szerepe és súlya indokoltá teszi, hogy a turizmushoz hasonlóan az állami irányításban nagyobb szakmai mozgásteret kapjon, azonban erre a minisztériumokat érintő szervezeti átalakítások következtében tartósan nem került sor. Ezzel kapcsolatban fontos tisztázni, hogy vendéglátás nem része a turizmusnak, hanem ahhoz kapcsolódó, a turizmus szempontjából nélkülözhetetlen terület. Ennek ismeretében

az új irányítási szervezeten belül indokolt lenne a vendéglátásra nagyobb figyelmet fordítani, ezzel is jelezve az ágazat nemzetgazdasági fontosságát.

- Vendéglátás-fejlesztési stratégia kidolgozása

A vendéglátás helyzetét javító intézkedésekről szóló 1317/2011. (IX. 19.)] Korm. határozat alapján 2012-ben a vendéglátó szakmai szervezetek bevonásával elkészült egy ágazati stratégia, amely tartalmazta az aktuális problémákat, a megvalósítandó célkitűzéseket és beavatkozási területeket. Ugyanakkor a stratégiai dokumentum elkészítését követően a vendéglátásra vonatkozóan megfogalmazott célkitűzések elérése háttérbe szorult.

A közeljövőben elméletileg várható egy új turizmusfejlesztési stratégia, amely kijelölné a hosszú távú prioritásokat. A turizmus és a vendéglátás közötti szoros kapcsolatra figyelemmel javasoljuk, hogy a turizmus mellett a vendéglátás fejlesztésének hosszú távú prioritásait is határozzák meg. Ennek egyik lehetséges módja, hogy a turizmusfejlesztési stratégia keretein belül vagy önálló dokumentum formájában kezelik a vendéglátást. A stratégiai célkitűzések meghatározásában pedig kiindulási pontot adhatnak a korábban elkészített vendéglátóipari stratégiában szereplő témakörök, valamint a jelenleg megfogalmazott problémák.

- Minőségi turizmust érintő kérdéskörök

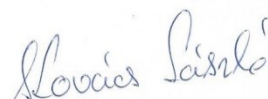
A vendéglátóhelyek turistaforgalma szempontjából is lényeges kérdés az élményekben gazdag Budapest arculatának kialakítása, amelyben szerepet kellene kapnia számos látványelemnek is (pl. őrségváltás, BUDAPEST táblák, déli ágyúszó, nemzeti jellegű egyenruhák). Ehhez kapcsolódóan fontos lenne, ha megnyugtató módon tudnák kezelni a közterületi alkoholfogyasztást és a hajléktalanok jelenlétét a turisztikailag frekvenciált helyeken, valamint figyelmet kellene szentelni a belvárosban a nyilvános mellékhelyiségek kialakítására is.

Mindemellett az üzleti turisták magasabb költségét is szem előtt tartva határozott koncepciót és anyagi támogatást tartunk szükségesnek a hivatás- és konferenciaturizmusnak, továbbá garantálni kell a nagy befogadóképességű konferenciaközpont megépítését.

A fenti problémák kezelése és megoldása a vendéglátó vállalkozások működését tekintve kiemelt jelentőséggel bír. Ennek megfelelően a Magyar Vendéglátók Ipartestülete készen áll arra, hogy a vendéglátás jövője szempontjából fontos kérdéskörökről további tájékoztatást adjon és az egyes témákról szakmai egyeztetéseket folytasson le.

Bízunk abban, hogy a turizmus oldaláról nélkülözhetetlen vendéglátásra a jövőben nagyobb hangsúlyt fektet a kormányzat az életszerű szabályozási környezet és az ágazat helyzetének javítása érdekében.

Budapest, 2016. június 20.

Kovács László
elnök
Magyar Vendéglátók Ipartestülete